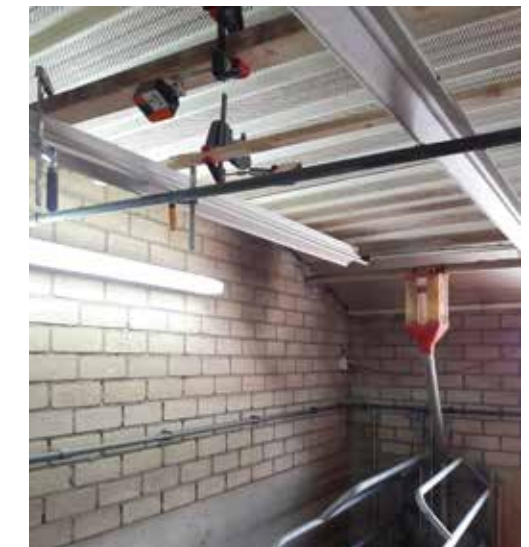

“BIJ EEN HOGERE VITALITEITS-SCORE DOOR DE INZET VAN PRELACTO WORDEN ER 0,3 BIGGEN MEER GESPEEND, DIE OOK NOG WAT ZWAARDER ZIJN”

Sanne Hermans

Bij 56 zeugen werd het werpen vastgelegd met een time-lapse camera.

Effect prelactovoer op bigvitaliteit

	standaard lactovoer	prelacto
Totaal aantal geboren biggen	16,26	16,35
Aantal levend geboren biggen	15,13	15,52
Aantal dood geboren biggen	1,13	0,83
Aantal biggen < 1 kilo	2,82	2,39
Uitvalspercentage (%)	10,3	10,5
Uitvalspercentage big < 1 kilo (%)	28,5	23,1

Meerdere factoren nodig voor goed inzicht in bigvitaliteit bij geboorte

Vitaliteit meetbaar

Hoe kun je het beste de bigvitaliteit bepalen? Kun je daar een bruikbaar kengetal voor maken en is dat te beïnvloeden? Dat was in het kort de afstudeeropdracht van Sanne Hermans aan de Wageningen Universiteit. “Met alleen het vastleggen van de uitval kom je er niet. Er zijn meerdere factoren die samen de vitaliteitsscore van de biggen bepalen.”

Voor haar onderzoek heeft Hermans bijna 300 zeugen gevolgd vanaf vijf dagen voor, tijdens en na het werpen en de biggen tot en met het spenen. Daarbij heeft ze veel gegevens vastgelegd, zoals het begin van het geboorteproces, de tijd tussen de geboorte van twee biggen, het moment waarop de laatste big is geboren en hoe lang het duurt voordat de biggen aan de uier van de zeug liggen. En verder het aandeel niet levensvatbare biggen, het aantal biggen met spreidzit, de overleving van de biggen, de gewichten van de biggen bij de geboorte en bij spenen. Doel

was hieruit de factoren te halen die goed inzicht bieden in de vitaliteit van de biggen bij de geboorte. Bij het onderzoek vergeleek Hermans twee verschillende voerregimes van de 300 zeugen rond het werpen. De ene groep zeugen kreeg standaard lactovoer vanaf het eerste moment in de kraamstal tot aan het spenen. Een methode die volgens Hermans bij veel zeughouders gebruikelijk is. De andere groep zeugen kreeg een experimenteel prelactovoer van Fransen Gerrits vanaf inzetten in de kraamstal tot vijf dagen na het werpen. Daarna kregen

deze zeugen lactovoer. Dat prelactovoer was beter afgestemd op de behoefte van de zeugen in deze periode. Qua energie en eiwit zit het tussen het drachtvoer en lactovoer in. Daardoor hoeft de voergift rond werpen niet omlaag, wat bij lactovoer wel nodig is om te veel stuwings op de uier te voorkomen. Daarnaast is het vezelgehalte in het prelactovoer hoger dan van lactovoer, waardoor verstopping rond het werpen kan worden voorkomen. Tenslotte zit er in dit voer een speciale toevoeging die de doorbloeding van de baarmoeder en de uier verbetert. Dat moet leiden tot

vitalere biggen en het beter opstarten van de melkproductie.

Gegevens verzamelen

De geboorte van de biggen is bij 56 zeugen gefilmd met een time-lapse camera, die elke twee seconden een foto maakt. Dat leverde vele uren beeldmateriaal op van het geboorteproces en de eerste uren na de geboorte. Bij het bestuderen van deze beelden kon Hermans precies zien hoe lang het geboorteproces duurde, hoeveel tijd er zat tussen de geboorte van twee biggen en hoe lang het duurde voordat de biggen aan de uier lagen om biest op te nemen. Vervolgens heeft de onderzoekster de biggen vanaf de geboorte tot aan het spenen gevolgd. De geboortegewichten van de biggen werden bepaald, evenals het aandeel niet levensvatbare biggen, de uitval tot spenen, de gewichten op tien dagen leeftijd en de speengewichten. Uiteindelijk heeft dit geleid tot de vitaliteitsscore als kengetal. In de formule zit het aantal doodgeboren biggen, het aantal niet levensvatbare biggen (onder de 1 kilo geboortegewicht) en het

aantal spreidzitters ten opzichte van het totaal aantal geboren biggen. De formule voor de vitaliteitsscore is:

$$1 - (\#doodgeboren + (\#biggen < 1 \text{ kg} + \#spreidzitters) \times 0,5) : \#totaal \text{ geboren}$$

De vitaliteitsscore is het beste bij de zeugen met de eerste en tweede worp, die zitten boven de 0,9. Bij de zeugen van de zesde worp en ouder is de score het laagste. Daar is met de inzet van het prelactovoer de grootste verbetering te bereiken. De vitaliteitsscore steeg daardoor van 0,783 naar 0,826. “In mijn onderzoek zag ik dat prelacto het grootste effect heeft op het aantal doodgeboren biggen. Dat daalde met gemiddeld 0,3 big per zeug”, zegt Hermans. “Dit komt waarschijnlijk door de betere doorbloeding van de baarmoeder en door de ruim 20 minuten kortere werpduur. Daarnaast daalde het aandeel biggen onder de 1 kilo met 0,4 big. Waarschijnlijk door de hogere voeropname en betere bloedvoorziening naar de biggen in de laatste week voor werpen.”

De relatie tussen de vitaliteitsscore en de resultaten in het kraamhok zijn duidelijk. Bij een hogere vitaliteitsscore door de inzet van prelacto worden er 0,3 biggen meer gespeend, die ook nog wat zwaarder zijn. Het toomgewicht bij spenen steeg met bijna 2 kilo. Het onderzoek van Hermans is onderdeel van een groot onderzoek naar de voeding tijdens de gehele cyclus van de zeug, die 150 dagen duurt. Inmiddels is Hermans in dienst bij Fransen Gerrits als biggenspecialist. Ze werkt samen met haar collega's verder aan de volgende onderdelen van het zeugvoedingsonderzoek. De inzet van een hoog geconcentreerd tweede fase lactovoer heeft nu de prioriteit. Inzet van dit hoog geconcentreerde voer is mogelijk door het gebruik van prelacto rondom werpen. De eerste resultaten laten zien dat de toomgroei verder stijgt en de conditie van de zeugen goed blijft.